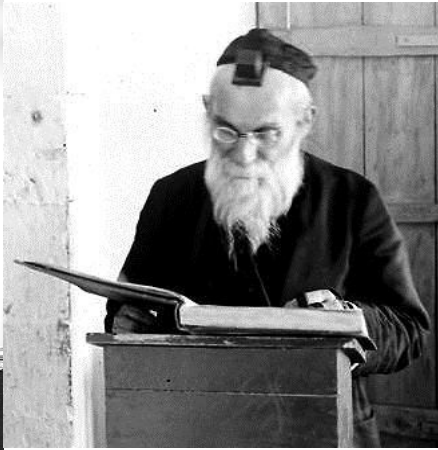

פניני הצדיקים

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים

24 שעות ללא פרסומות.
 ללא חדשות.
 ללא פוליטיקה.

האזינו לשידור החי | 03-3782000 | באפליקציה | www.radio2000.co.il

במייל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

רבי ישראל ליפקין מסלנט (סלנטר) זצ"ל: נולד בזאגר בליטא ב-ו' חשוון ה'תק"ע (1810). שמו בלידתו היה ליפקין, אבל כיוון שלמד בישיבה בסלנט קראוהו על שמה. נחשב לעילוי עוד בצעירותו. בגיל רך ביותר נבטו בנער ישראל ניצני גאונות. הוא התברך בשכל ישר וזך, בתפיסה מהירה. כל מה שראה או שמע פעם אחת ויחידה- היה נחרט בזיכרונו. גם אהב להעמיק את עיונו בכל עניין ולהבינו כהלכה. היה מחדש ביאורים וסברות בטוב טעם ודעת. כשמלאו לו חמש שנים, כבר ידע בע"פ חמישה חומשי תורה. בהיותו כבן עשר שנים בלבד, כבר היה בקי ברוב סדרי הש"ס עם המפרשים הראשונים והאחרונים. פעם אחת בהיותו כבן עשר, דרש בבית"מ הגדול שבזאגר, דרוש עמוק בהלכה, במעמדם של כל חכמי העיר, והתנצח עימם במלחמתה של תורה, הם מקשים והוא מתרץ, עד שעמדו כולם פעורי פה והשתוממו לנוכח גאונותו וחריפותו של הנער.

כשמלאו לו 12 שנים, היו כל תושבי זאגר משיחים בו. הילד העילוי בכישרונותיו היה מעורר השתאות והשתוממות. ביקש אביו לחושכו מן הפרסום, ושלחו להסתופף בצילו של הגאון ר' צבי הירש ברוידא, רבה של סלנט. בשנת ה'ת"ר (1840) נקרא לוויילנא להיות שם ראש הישיבה של ר' מיילא. לאחר מכן בנה ישיבה חדשה במגרש העיר זאריצ'י. בשנת ה'תרי"ז (1857) עבר לגרמניה, והתיישב בקניגסברג. בשנת ה'תרי"ט (1859) ייסד כולל בעיר קובנה בה למדו כ-150 תלמידים. רבים מהם הפכו לרבנים ידועים. בשנת ה'תר"מ (1880) עבר לצרפת כדי להפיץ את תורתו ושיטתו. שהה זמן מה בצרפת. שנתיים מאוחר יותר, חזר לעיר קניגסברג שבפרוסיה. ייסד את תנועת המוסר. גאון אדיר. ענוותן. דרשן מופלא. ירא ה', עובד אלוקים אמיתי. העמיד תלמידים רבים, מתורת המוסר שלו יצאו שיטות מוסר שונות, וביניהן שיטות המוסר של ישיבת קלם, ישיבת נובהרדוק וישיבת סלבודקה. נפטר ב-כ"ה שבט ה'תרמ"ג (1883). חי כ-73 שנים.

אביו: ר' זאב וולף. **אמו:** מרת לאה. **אשתו:** בתו ר' יעקב הלוי אייזנשטיין. **מרבתי:** רבי צבי הירש ברוידא. רבי יוסף זונדל. **מתלמידיו:** ר' יעקב יוזפא, ר' יצחק בלאזר, ר' שמחה זיסל בקלם. **ילדיו:** ר' אריה לייב (מח"ס 'חיי אריה'), ר' יצחק. **מכתביו:** מאמרים בענייני הלכה ומוסר: אגרת מוסר. אמרי בינה. אבן ישראל. אור ישראל. חוט המשולש- חיבור הלכתי.

מעשה שראו את רבינו עומד באחד הרחובות בוויילנא ומשוחח עם מישהו בעניינים של מה בכך. הרגישו, שהוא גם משתדל לבדח את אותו אדם. הדבר היה תמוה בעיני העוברים והשבים. ידעו שר' ישראל שומר פיו ולשונו ואינו מעלה על שפתיו דיבור מיותר, והנה כאן הוא מרבה שיחה ומתבדח בלי כל הסתייגות. כשאחד מהתלמידים העיז בהזדמנות לשאול את פיו לפתרון אותה חידה, השיב לו הצדיק, שהאיש הזה הוא מדוכא ומר נפש, ואין גמילות חסד מרובה - מלשמח את נפשו העגומה ולהרנין את לבבו. הוא היה נוהג כן גם בחוג בני משפחתו. במקרים של מצב רוח מדוכא, היה רגיל לספר מאורעות מבדחים מתולדות חייו, כדי להפיג את דאגותיהם ולשמח אותם.

פעם, השתתף רבינו בחתונת קרובו, ושהה שם עד שעה מאוחרת. רבינו נשאר ללון בפונדק ולא חזר לביתו, בחששו, שמא כשיניקוש בדלת, יעורר את השכנים ויגזול את שנתם (מפי הרב י. ברמן בשם הנימון). בפעם נוספת, בערב יוה"כ ראו את רבינו מנסה להכניס חתול לביתו. התברר, שיש בידו ספרים שאולים, והוא חושש שמא ביום הכיפורים, בשעה שכל בני הבית יעזבו את הדירה, יגרמו העכברים נזקים לספרים, ונמצא עובר על דין שמירת שואל.

מעשה שהתלונן לפניו 'מגיד' עני שאינו יודע מה לדרוש. כתב לו הרב שתי דרשות, ולימד אותו דרשות אלה עד שהיו שגורות בפיו, ומאז מצא האיש די פרנסתו.

בימי שבתו בקובנה, קרה פעם, שנפטרה אישה ענייה, ונפל סכסוך בין אנשי "חברה קדישא" של קובנה לבין אנשי "חברה קדישא" של סלובודקה, מי צריך לטפל בקבורתה. אלו דוחים לכאן ואלו דוחים לכאן. ר' ישראל עמד אז באמצע התפילה, בין קריאת שמע לשמונה עשרה, ואוזניו קלטו את הדיון הזה. הוא הפסיק מיד בתפילתו, חלץ מהר את תפיליו, וקרא לתלמידיו שנכחו באותו מקום - ללכת איתו לטפל בנפטרת זו. "מכיוון שאין לה קבורים", אמר ר' ישראל, "הרי יש בזה דין של "מת מצווה", וגמילות חסד של אמת, והכל נדחה מפניו.

באחד ממקומות נדודיו, הגיע רבינו בימות החורף, לאכסניה, בלוויית אחד הרבנים הגדולים. הרב הקדים לפתוח לפניו את הדלת, וחיכה שייכנס ראשונה. רבינו סגר מהר את הדלת ושאל: "האם ספק מצוות עשה דוחה לא תעשה ודאית?". כשהרב תמה לשאלתו, הסביר רבינו, שכאן יש ספק מי צריך לכבד את מי, והרי זה ספק מצוות עשה "והדרת פני זקן". לעומת זה, בהחזיקו את הדלת פתוחה והחום יוצא מהבית, הרי יש כאן גזל ודאי, שאינו ניתן להידחות אף מפני מצוות עשה ודאית!

פעם הזדמן הצדיק לפונדק שבאחד הכפרים. ראה בעל הפונדק כי לפניו אדם בעל הדרת פנים, ופנה אליו בשאלה: "שמא שוחט הוא מר? יש לי בהמה המיועדת לשחיטה, וקשה לי להוליכה אל השוחט שבעירה הסמוכה". "לא", השיב רבי ישראל. "אינני שוחט". ישב רבי ישראל בפונדק וכעבור זמן מה פנה אל הפונדקאי בבקשה: "המוכן אתה להלוות לי רובל אחד?", "כיצד אעז להלוות לך ואינני מכיר אותך?". השיב הפונדקאי בתמיהה: "מי ערב לי שתפרע את החוב?", "השומעות אוזניך את שדובר פיך?" שאל רבי ישראל בתשובה. "בממון איך סומך עליי אפילו ברובל אחד, ואילו בשחיטה, שהתורה כה מחמירה בה, סמכת עליי עוד בטרם ביררת אודותיי".

הנהגותיו הן: 1. אמת: אל תוציא מהפה דבר שאין הלב מעיד על אמיתותו. 2. זריזות: אל תבטל רגע לבטלה, עשה את מה שדרוש לעשות. 3. חריצות: את מה שהוחלט לעשות, עשה בשקידה ורגש. 4. כבוד: היזהר בכבוד כל אדם גם אם אינו חושב כמוך. 5. מנוחה: אין להיות מבוהל, יש לעשות כל דבר במנוחה הנפש. 6. נחת: דברי חכמים בנחת נשמעים, דבר בנחת. 7. ניקיון: ניקיון וטהרת הגוף והבגדים. 8. סבלנות: לסבול במנוחה כל מקרה בחיים. 9. סדר: עשה את מעשיך בסדר ובמשטר. 10. ענווה: הכר בחסרונות עצמך והסח דעת ממומי חברך. 11. צדק: וותר משלך. 12. קמוץ: אל תוציא פרוטה שלא לצורך. 13. שתיקה: חשוב על התועלת שבדבריך, בטרם תדבר.

רבי ישראל ליפקין מסלנט (סלנטר) זצ"ל: נולד בזאגר בליטא ב-ו' חשוון ה'תק"ע (1810). שמו בלידתו היה ליפקין, אבל כיוון שלמד בישיבה בסלנט קראוהו על שמה. נחשב לעילוי עוד בצעירותו. בגיל רך ביותר נבטו בנער ישראל ניצני גאונות. הוא התברך בשכל ישר וזך, בתפיסה מהירה. כל מה שראה או שמע פעם אחת ויחידה- היה נחרט בזיכרונו. גם אהב להעמיק את עיונו בכל עניין ולהבינו כהלכה. היה מחדש ביאורים וסברות בטוב טעם ודעת. **כשמלאו לו חמש שנים, כבר ידע בע"פ חמישה חומשי תורה. בהיותו כבן עשר שנים בלבד, כבר היה בקי ברוב סדרי הש"ס עם המפרשים הראשונים והאחרונים.** פעם אחת בהיותו כבן עשר, דרש בביה"מ הגדול שבזאגר, דרוש עמוק בהלכה, במעמדם של כל חכמי העיר, והתנצח עימם במלחמתה של תורה, הם מקשים והוא מתרץ, עד שעמדו כולם פעורי פה והשתוממו לנוכח גאונותו וחריפותו של הנער.

כשמלאו לו 12 שנים, היו כל תושבי זאגר משיחים בו. הילד העילוי בכישרונותיו היה מעורר השתאות והשתוממות. ביקש אביו לחושכו מן הפרסום, ושלחו להסתופף בצילו של הגאון ר' צבי הירש ברוידא, רבה של סלנט. בשנת ה'ת"ר (1840) נקרא לוויילנא להיות שם ראש הישיבה של ר' מיילא. לאחר מכן בנה ישיבה חדשה במגרש העיר זאריצי. בשנת ה'תרי"ז (1857) עבר לגרמניה, והתיישב בקניגסברג. בשנת ה'תרי"ט (1859) ייסד כולל בעיר קובנה בה למדו כ-150 תלמידים. רבים מהם הפכו לרבנים ידועים. בשנת ה'תר"מ (1880) עבר לצרפת כדי להפיץ את תורתו ושיטתו. שהה זמן מה בצרפת. שנתיים מאוחר יותר, חזר לעיר קניגסברג שבפרוסיה. ייסד את תנועת המוסר. **גאון אדיר. ענוותן. דרשן מופלא.** ראה ה', עובד אלוקים אמיתי. העמיד תלמידים רבים, מתורת המוסר שלו יצאו שיטות מוסר שונות, וביניהן שיטות המוסר של ישיבת קלם, ישיבת נובהרדוק וישיבת סלבודקה. נפטר ב-כ"ה שבט ה'תרמ"ג (1883). חי כ-73 שנים.

לאחר הבר-מצווה שלו חיבר ר' ישראל חוברת עם חידושי תורה מופלאים. ע"פ הצעתו של ר' צבי הירש, שלח ר' ישראל את החוברת אל הרה"ג עקיבא איגר כדי שיעיין בה ויחווה את דעתו. כשקרא ר' עקיבא את החוברת, אמר מתוך השתוממות והתפעלות: "אכן, זהו זקן שקנה חוכמה! בחריפותו ובבקיאותו יכול הוא להתחרות עם רבים מגדולי הדורות שקדמונו, ואנוכי לא ידעתי שבסלנט שוכן גאון כזה!". נכספה נפשו של הגאון לדעת מי הוא הגאון האדיר ששלח אליו חידושי תורה אלה, אשר עד עתה לא ידע את שמו ולא שמע אודותיו מאומה. לאחר פרק זמן, הזדמן אחד מתושבי העירה סלנט לעיר פוזן. נכנס אותו יהודי למסור לו פריסת שלום מר' צבי הירש רבה של סלנט.

בהזדמנות זו התעניין הגאון ושאל את האורח: "האם אתה מכיר בסלנט ת"ח בשם ר' ישראל?-" "כן", השיב האורח והוסיף, "גאון זה הוא עדין נער צעיר לימים, וזה עתה מלאו לו 13 שנים". "כל כך צעיר?!", השתומם הגאון, וסיפר לאורח על החוברת ששלח אליו תלמיד חכם זה שכולה גאונות שבגאונות.

פעם אחת עלה בידי ר' ישראל לתרץ קושיה חמורה, שכל תלמידי-החכמים בסלנט התחבטו בה ימים רבים ולא הצליחו לתרצה. פני כולם זרחו מאושר כששמעו את תרצו שנפלא של ר' ישראל. אולם לפתע נבהלו כולם בראותם את ר' ישראל נופל ומתעלף. כשהעירוהו מעלפנו ושאלוהו לסיבת הדבר, השיב: "אם חנן אותי הקב"ה בכישרונות כאלה, עד שעלה בידי לתרץ קושיה כה חמורה- הרי יהיה כלפי תביעה כפולה ומכופלת מדוע איני מחזיר את כל העולם בתשובה!".

בשנת ה'תר"ח התפשטה ל"ע מגפת הכולרה בוויילנא. ר' ישראל החליט שאין עתה הזמן להסתגר בד' אמות של תורה, אלא חובה על כל אדם לצאת ולעזור לחולים ככל האפשר. הוא ייסד ועד שנטל עליו את כל תפקידי העזרה וארגן את עבודת ההצלה. הוא שכר בית-חולים מיוחד אשר הכיל כ-1500 מיטות, שיוכל להכיל את החולים הרבים.

הרופאים התנדבו לעבוד ללא כל שכר, אולם עם כל זאת היה הדבר כרוך בהוצאות אדירות. ר' ישראל לא נרתע מהעול הכבד, והיה מסתובב בעצמו על פתחי הנדיבים כדי לאסוף תרומות וכספים. עם כל זאת, היה דואג שיהיה בקופה אך ורק כסף להוצאות של שלושה ימים, ואמר שמעבר לכך צריך לבטוח בקב"ה.

הוא אסף כשבעים צעירים מתלמידי החכמים שבוויילנא, שעבדו בתורנות יומם ולילה ושימשו את החולים הרבים. באורח פלא לא נדבק אף אחד מאנשי הצוות שבבית-החולים במחלה, על אף שהמחלה הייתה מאוד מדבקת. וכולם ראו בכך מופת של ר' ישראל, שכן הוא הבטיח להוריהם של הצעירים שכולם יחזרו לבתיהם בריאים ושלמים.

פעם אחת הלך רבינו ביחד עם חברו ר' מרדכי מלצר לבית כנסת קטן אחד, באחת הסמטאות שבוויילנא להתפלל תפילת מנחה. ר' מרדכי נטל מתוך הכיור שבבית הכנסת בשפע ובהידור, ואילו ר' ישראל הרטיב מעט את ידו וכמעט לא השתמש במים. שאל ר' מרדכי בתימהון: "האם אין כבודו נוהג ליטול ידיו לפני התפילה?"

"כן", השיב ר' ישראל, "גם אני רגיל להדר בזה, אבל כפי הנראה לי יש בבית מדרש זה מספר מסוים של מתפללים ולא שכחים בו אורחים. השמש בודאי מכוון להכין מים לפי צורך המתפללים הקבועים, ואם אנחנו נבזבז הרבה מים, עלול חסרונם להיות ניכר לאחד הגבאים, והלה יתרעם על השמש ויעכב לו את משכורתו. ונמצאנו אנחנו חייבים בקיפוח פרנסתו".

מאמרותיו: • כל זמן שהנר דולק אפשר עוד לתקן!

• הרוצה להתרומם על הזולת אין לו לכרות בור לחברו, כי אם להקים רמה לעצמו

רבי ישראל ליפקין מסלנט (סלנטר) זצ"ל: נולד בזאגר בליטא ב-ו' חשוון ה'תק"ע (1810). שמו בלידתו היה ליפקין, אבל כיוון שלמד בישיבה בסלנט קראוהו על שמה. נחשב לעילוי עוד בצעירותו. בגיל רך ביותר נבטו בנער ישראל ניצני גאונות. הוא התברך בשכל ישר וזך, בתפיסה מהירה. כל מה שראה או שמע פעם אחת ויחידה- היה נחרט בזיכרונו. גם אהב להעמיק את עיונו בכל עניין ולהבינו כהלכה. היה מחדש ביאורים וסברות בטוב טעם ודעת. **כשמלאו לו חמש שנים, כבר ידע בע"פ חמישה חומשי תורה. בהיותו כבן עשר שנים בלבד, כבר היה בקי ברוב סדרי הש"ס עם המפרשים הראשונים והאחרונים.** פעם אחת בהיותו כבן עשר, דרש בבית"מ הגדול שבזאגר, דרוש עמוק בהלכה, במעמדם של כל חכמי העיר, והתנצח עימם במלחמתה של תורה, הם מקשים והוא מתרץ, עד שעמדו כולם פעורי פה והשתוממו לנוכח גאונותו וחריפותו של הנער.

כשמלאו לו 12 שנים, היו כל תושבי זאגר משיחים בו. הילד העילוי בכישרונותיו היה מעורר השתאות והשתוממות. ביקש אביו לחושכו מן הפרסום, ושלחו להסתופף בצילו של הגאון ר' צבי הירש ברוידא, רבה של סלנט. בשנת ה'ת"ר (1840) נקרא לוויילנא להיות שם ראש הישיבה של ר' מיילא. לאחר מכן בנה ישיבה חדשה במגרש העיר זאריצ'י. בשנת ה'תרי"ז (1857) עבר לגרמניה, והתיישב בקניגסברג. בשנת ה'תרי"ט (1859) ייסד כולל בעיר קובנה בה למדו כ-150 תלמידים. רבים מהם הפכו לרבנים ידועים. בשנת ה'תר"מ (1880) עבר לצרפת כדי להפיץ את תורתו ושיטתו. שהה זמן מה בצרפת. שנתיים מאוחר יותר, חזר לעיר קניגסברג שבפרוסיה. ייסד את תנועת המוסר. **גאון אדיר. ענוותן. דרשן מופלא.** ירא ה', עובד אלוקים אמיתי. העמיד תלמידים רבים, מתורת המוסר שלו יצאו שיטות מוסר שונות, וביניהן שיטות המוסר של ישיבת קלם, ישיבת נובהרדוק וישיבת סלבודקה. נפטר ב-כ"ה שבט ה'תרמ"ג (1883). חי כ-73 שנים.

בשעת ליל מאוחרת עבר רבי ישראל ליפקין מסלנט ברחובות העירה. כל הבתים היו חשוכים, כולם מלבד מבית אחד שממנו בקע אור חלוש. קרב רבי ישראל אל מקור האור והנה, זהו ביתו של סנדלר העיר. מבעד לחלון ראה רבי ישראל את הסנדלר גחון על מלאכתו לאור הנר הדועך.

הקיש על הדלת ונכנס פנימה. "מדוע יושב אתה ועובד עדיין?" פנה אל הסנדלר בשאלה. "הן השעה כה מאוחרת!". השיב לו הסנדלר בתמימות: "כל זמן שהנר דולק אפשר לתקן". לשמע התשובה אחזה התרגשות גדולה את רבי ישראל: אם לצרכים הגופניים כמו לצורך תיקון המנעלים יש לעמול ולפעול כל עוד הנר דולק, על אחת כמה וכמה צריך לפעול, לעמול ולעבוד למען צרכי הרוחניים של האדם כל עוד האדם חי, שהרי נר ה' נשמת האדם.

רבי ישראל לקח את המשפט כהוראת חיים. וההוראה היא מעשית מאד. כי הייאוש לעתים כל-כך קרובות מתגבר על האדם, עד שהוא מדמה שכבר אבדה תקוותו וכל חלומותיו נגוזו. הוא כה עיוות את חיו עד שכבר הכל מקולקל, אבל הוא צריך לדעת שישנה עוד הזדמנות לתקן.

מדי פעם היה נוהג ר' ישראל להרצות דרוש עמוק בהלכה לפני כל חכמי העיר וילנה. ימים אחדים לפני הרצאתו היה נוהג לתלות בבית-המדרש מודעה, ובה היה מציין באיזה עניין ידרוש את פלפול, כדי שהלמדנים יתכוננו לשיעורו באותו עניין. פעם אחת תלה ר' ישראל מודעה וציין בה כמאה מראה מקומות שעליהם ידרוש. שני צעירים שרצו לבחון את גאונותו, הורידו את המודעה ותלו במקומה מודעה אחרת וצינו בה כמאה מקומות אחרים, מאלו שציין ר' ישראל. כך שכל התלמידי-החכמים והגאונים התכוננו לשיעורו של ר' ישראל לפי ה'מראי-מקומות' שצינו במודעה החדשה.

למחרת כאשר הגיע לבית-המדרש ולהפתעתו הרבה גילה שהחליפו את מודעתו במודעה אחרת. שקע ר' ישראל בהרהורים ועמד תפוש שרעפים במשך כעשר דקות. לאחר מכן החל להשמיע את שיעורו, והרצה פלפול ארוך ועמוק לפי כל ה'מראי-מקומות' החדשים שהיו במודעה המוחלפת. מעטים מבין התלמידי-החכמים שבעיר הצליחו להבין את עומק חידושו, עד שכולם השתוממו על עומק חריפותו וגאונותו. למחרת באו אליו שני הצעירים שהחליפו את המודעה, והודו שידם היתה במעל הזה והם אשר החליפו את מודעתו, כי רצו לראות אם יוכל לחדש במהירות חידושי-תורה בהתאם למקורות שרשמו בעצמם, וביקשו את סליחתו.

כשסיפר ר' נפתלי אמסטרדם, תלמידו של ר' ישראל, עובדה זו, הוסיף ואמר: "טעות היא בידי מי שחושב שר' ישראל היה צריך לשהות עשר דקות כדי ליצור פלפול חדש, כי אומנם כשרונותיו וגאונותו היו למעלה מכל מושגנו. ובשניות מועטות היה יכול לחדש חידושים עצומים. אלא שבאותה שעה עלה בדעתו של ר' ישראל לבטל לגמרי את שיעורו כדי שלא להתגאות בגאונותו. לעומת זאת חשב, שאם יבטל את שיעורו- עלולה לדעוך השפעתו הרוחנית. לבטים אלו התרוצצו במוחו של ר' ישראל, ורק לאחר שהכיר בוודאות במעמקי נפשו שאין כוונתו לשם כבוד-עצמי, התחיל בשיעורו".

באחד מימי הזיכרון של אביו, בעת שבתו בממל, בא ר' ישראל, לבית הכנסת, להתפלל ולומר קדיש. בין המתפללים, היה אדם בשם יצחק איזיקסון, שגם לו חל באותו זמן יום הזיכרון לבתו, שמתה עליו בדמי ימיה. ר' ישראל היה מקפיד, שלא יאמרו שני אנשים יחד את הקדיש (צוואת ר' נפתלי אמסטרדם), וגם שם נהגו לפי הוראותיו אלה. ר' ישראל הרגיש שאותו איש מצטער מאד, שלא תהיה לו הזדמנות לומר קדיש לעילוי נשמת בתו, באשר זכותו נדחית מפני זכותו של ר' ישראל. ניגש אליו הרב ואמר לו בחיך: "יאמר נא מר את הקדיש". כשהקהל תמה על מעשהו זה, שהוא מוותר על זכותו ועל כבוד אביו שחייב עליו מצד הדין, הסביר להם רבי ישראל, שגדולה זכותה של גמילות חסדים עם אדם מישראל - מזכות הקדיש.

מאמרותיו: יותר קל ללמוד את כל הש"ס מאשר לתקן מידה אחת.

הרב חיים חייקל זאב מילצקי זצ"ל - נולד בסלובודקה שבליטא בשנת ה'תרנ"ח (1898). בצעירותו למד בישיבת סטוצ'ין ולאחר מכן היה מהתלמידים הראשונים של ישיבת סלובודקה שהוקמה מחדש. נודע כעילוי. נשלח לעיר קרמנצ'וק שברוסיה לייסד ישיבה ולאחר מכן ייסד ישיבה נוספת בלובנה פלד פולטבה. אגדות רבות התהלכו מסביב לאישיותו ובייחוד מסביב לגבורתו. היה ידוע כבעל כוח גופני יוצא מגדר הרגיל. בשנות שהותו ברוסיה נידון למוות אבל ניצל בחסדי שמים מספר פעמים.

בשנת ה'תרפ"ה (1925) עלה לארץ ישראל. מיד עם בואו נתמנה כר"מ בישיבת 'תפארת ישראל' בחיפה, עבר לירושלים ושימש כראש ישיבה בישיבת 'עץ חיים'. במשך 25 שנה כיהן כראש ישיבת 'חיי עולם'. העמיד מאות תלמידים. האדמו"ר מגור זצ"ל לקח אותו בשעתו כמלמד פרטי לבן זקונו. לפני מספר שנים נאלצו לקטוע לו רגל, ומאז ישב בביתו שבשכונת 'כנסת'. ביתו היה בית ועד לתלמידי חכמים. בעל חסד. ענוותן מופלא. נפטר בליל ש"ק פרשת משפטים, כ"ה שבט ה'תשכ"ד (1963). חי כ-65 שנים. ציונו בהר-המנוחות שבירושלים. על פי בקשתו על ציונו לא כתוב שום תואר ובנוסף ביקש להוסיף, 'שסבל רוב ימיו יסורים ובעולם הזה לא הגיע למדרגה, שהיה יכול להגיע'

אביו: ר' ראובן. **מרבתינו:** ר' לייב חסמן, ר' אלתר שמולביץ. **מילדינו:** 4 בנים ובת. ביניהם: ר' משה יוסף (מזקני דינים בירושלים), ר' אהרן נחום, ר' שמעון אליעזר. **מתלמידינו:** ר' שלמה אייזנברך (ממקימי ארגון זק"א).

בשכנותו של הצדיק רבי חייקל מילצקי זצ"ל מצדיקי ירושלים, התגורר חלבן, שהיה נושא כדי חלב כבדים ומכתת את רגליו העייפות ברחובות העיר לחלוקת החלב. ראה ר' חייקל את טרחתו, ובמשך תקופה ארוכה נהג לעצרו מדי יום בדרכו ולבקש ממנו להצית בעבורו גפרור. החלבן היה נענה לבקשת הצדיק במאור פנים, פורק מעליו את כד החלב הכבד, מיישר את גבו הכפוף ונאנח בהקלה, ולאחר מכן היה מבצע את מבוקשו.

פעם תמה בנו של הצדיק על מעשה אביו ושאל: "וכי אין אתה יכול לרכוש קופסת גפרורים לעצמך, ומדוע צריך אתה להטריח את החלבן מדי יום?". את תשובתו של רבינו יש לחרוט על לוח לבנו. "ומדוע לא תבין את מעשיי? רואה אני את החלבן ואת טרחתו הגדולה בנשיאת כד החלב הכבד, ומבקש אני ממנו את בקשתי באמתלה כדי לגרים לו לפרוק את הכד הכבד ולנוח מעט מעמלו. אלו הייתי פונה אליו ומבקש ממנו לנוח ודאי היה מסרב, כדי שלא לעכב את חלוקת החלב לילדי ישראל, אך בשביל לעשות חסד, ודאי לא יסרב, ולכן עורך אני תחבולה זו כדי לגרום לו לעצור ולהחליף כוח".

מדי יום חמישי נהגו חמשת הבחורים, מבחירי תלמידי ישיבת סלובודקה, להתבודד בבית הכנסת שבקצה העיירה. הם חיפשו מקום שקט ללמוד בו בהתמדה כל הלילה, ובית הכנסת הזה ענה על הצורך. שבוע אחד ישבו החמישה ולמדו, כשמלבדם ישן שם בפניה ליד התנור יצחק, שהיה שיכור באופן קבוע, ומוכר בעיירה בשם 'יצחק השיכור'. כעבור שעה ארוכה של לימוד, נפתחה הדלת, ואל בית הכנסת נכנס עגלון רועד מקור ורטוב מכף רגל ועד ראש. הוא פנה לבחורים וביקש בתחנונים, שייצאו לעזור לו, שכן סוסו שקע בשלג העמוק, ואם לא יצילו אותו בהקדם, הסוס יקפא למות.

הבחורים התחילו לדון בינם לבין עצמם, האם מוטלת עליהם החובה לצאת ולעזור ליהודי האומלל, שהרי כעת הם לומדים, והדבר כרוך בביטול תורה, וכן ישנו חשש, שכתוצאה מהקור הנורא השורר בחוץ עלולים הם לחלות. לאחר שהעלו עוד טיעונים נוספים בעד ונגד, הכריעו שלא לצאת לעזור. העגלון נאנח ויצא לבדו לנסות שוב לחלץ את סוסו.

בתוך בית הכנסת נשמע לפתע קולו של 'יצחק השיכור': "בחרתם שלא ללכת לעשות חסד? אז דעו לכם, שבסופכם לא תזכו ללכת על רגלכם". הבחורים התייחסו בזלזול לדבריו של יצחק והמשיכו בלימודם. אולם לאחר שעה קלה נקפם ליבם והחליטו לצאת לחפש את העגלון ולסייע בידו. כשהגיעו למקום, ראו את העגלון יושב ליד נבלת הסוס ובוכה.

אחד הבחורים באותה תקופה, הרי הוא רבינו, ר' חייקל מילצקי זצ"ל, שסיפר, כי כעבור מספר ימים קרא לו 'יצחק השיכור' וביקש ממנו לבוא בערב לביתו, היות שהוא עומד למות באותו לילה. ר' חייקל התייחס בביטול לדבריו של יצחק, מפני שהיה בטוח, כי הוא אומר זאת מתוך שכרותו. אולם יצחק חזר שוב על הדברים עד שר' חייקל הבין, כי יצחק כעת אינו שיכור כלל, והבטיח לו שיבוא. בשעה היעודה הגיע הרב חייקל לביתו העלוב של יצחק, שקיבל אותו במאור פנים. יצחק נשכב על מיטתו וביקש, כי ר' חייקל ידאג, שיקברוהו בחלקת הרבנים של העיירה. ר' חייקל ניסה להסביר לו, שזה לא ילך, כי קוברים שם רק רבנים.

יצחק הצביע על ארגז ישן ואמר, כי שם מונחים כתבי היד שלו, ואם הרב יראה את תוכנם ידאג כבר למלא את בקשתו. הרב חייקל הבטיח ליצחק, שיקח את הארגז לרב, ואז אמר יצחק 'שמע ישראל' ונפטר. רבינו לקח את הכתבים לרב, שיעיין בהם. לאחר שעה קלה קם בבהלה ממקומו כשהבין, כי 'יצחק השיכור' היה מל"ו צדיקים שבדור, ואכן ציווה לקברו בחלק הרבנים כפי שביקש. "אמנם, אינני יודע, מה עלה בגורלם של ארבעת חבריי", סיפר בזקנותו רבינו לילדיו ונכדיו, "אולם כעת שאתם כבר יודעים, מי היה 'יצחק השיכור', אתם יכולים להבין מדוע כרתו לי את הרגל החולה, וכעת אמרו לי הרופאים, כי לא נותרה ברירה, חייבים לכרות גם את הרגל השנייה".

אם ראשונים כמלאכים - הרב דוד הלוי סג"ל - טורי זהב זצ"ל

הגאון הרב דוד הלוי סג"ל זצ"ל בעל טורי זהב - נולד בשנת ה'שמ"ו (1586) בלאדמיר. בילדותו גדל מתוך עושר. עוד בצעירותו נודע כעילוי וכן ניכר בחריפותו. עונות מופלא. מגיל 23 שימש בתפקידים רבניים שונים; בתפקידים אלה עבר בין ערים רבות, כמו בריסק וקרקא. התחתן עם בתו של הרב יואל סירקיש (הב"ח שהיה רבו המובהק). בשנת ה'ת"א (1641) התיישב באוסטראה. שם הקים ישיבה, וכתב את חיבורו המפורסם על השולחן ערוך הנקרא **טורי זהב**. החיבור זכה להשגות מצד הגאון ר' שבתאי הכהן (הש"ך) שאיתו הט"ז החליף מספר ספרי השגות. שיטתו של הט"ז בהלכה התקבלה על ידי רבני גרמניה.

רבינו נאלץ לברוח למורבייה מפרעות ת"ח ות"ט. לאחר מכן התיישב בלבוב, ובשנת ה'תי"ד נבחר כרב העיר. נפטר בלבוב ב-כ"ו שבט ה'תשכ"ז (1667). חי כ-81 שנים. לאחר כמאתיים שנה הוצרכו לפנות את בית-הקברות על פי פקודת השלטונות וכשפתחו את קברו מצאוהו שלם כביום פטירתו. ציונו בלבוב לאחר שנות ה-50 חולל בידי הממשלה הסובייטית.

סבא (מצד האם): ר' יצחק בצלאל. **אביו:** ר' שמואל. **אשתו:** מרת רבקה. **בניו:** ר' ישעיה, ר' מרדכי הי"ד ור' שלמה הי"ד (נהרגו על קידוש ה' בפרעות הכפריים המוסטים). **אחיו:** ר' יצחק (מח"ס שו"ת שיח יצחק), ר' ישעיה (אב"ד דובנא). **מרבתינו:** ר' יצחק (אחיו) ור' יואל סירקיש (ה'בית חדש'). **מתלמידינו:** ר' שמואל הלוי (מח"ס נחלת שבעה). **מספריו:** **ידברי דוד** - על רש"י **• טורי זהב יזהב מזוקק יתשובות דוד**.

עניות מחפירה היתה מנת חלקו של רבינו, ואף שבזכות גאונותו העצומה בתורה זכה לשמש ברבנות בעיירת פרוביז'נא כבר בצעירותו, עובדה זו לא הקלה עליו מבחינה כלכלית, כי עיירה קטנה ודלה הייתה,

בספר **"רוח חיים"** לרבי חיים מוואלוז'ין על מס' אבות מביא את אשר סופר על הט"ז, שאישה אחת צעקה אליו: "אהה אדוני, והנה בני נחלש למות", ויאמר לה: "התחת אלוקים אנכי", ותאמר: **"אל התורה אשר באדוני אני צועקת, כי הקב"ה ואורייתא חד הוא"**, ויאמר לה: "הלא זאת אעשה לך, דברי תורה שאני עוסק כעת עם תלמידי אני נותן במתנה לילד, אולי בזכותו יחיה, כי בדבר הזה תאריכו ימים כתוב", **ובאותה שעה חלצתו חמה**.

רבי דוד נולד בעיר לודמיר לאביו רבי שמואל, שהיה גדול בתורה נגיד ונדיב. תורה וגדולה היו אצל אביו במקום אחד. כילד הוא למד אצל אחיו המבוגר ר' יצחק הלוי הידוע בתשובותיו (שו"ת מהר"י הלוי), אך גם לאחר שנים רבות היה משגר את שאלותיו לאחיו ר' יצחק כאשר היה חותם: **"דוד הקטן"**. ובתגובה לכך כתב לו אחיו ר' יצחק: **"דוד הוא הקטן בעיניו, וגדול בכל עינינו, אב בחכמה ורך בשנים קנקן מלא בפלפול"** (שו"ת מהר"י הלוי).

באותו זמן למד הוא בבריסק דליטא אצל רבי יואל סירקיש, בעל "בית חדש" (ב"ח), אשר לקח את הט"ז כחתן לבתו רבקה. יש בנותן טעם להביא את אשר סיפר ה"חזון איש": הב"ח הבטיח לט"ז להיות סמוך על שולחנו והקציב לו אכילת בשר בכל יום. **פעם אחת נתנו לסעודתו ריאה במקום בשר, והלך הט"ז ותבע את חותנו לדין תורה, ונימוקו:** "ריאה מבני מעיים אינה ראויה להיקרא בשר". ובית הדין פסק שהב"ח צודק, לפי שגם בני מעיים נקראים בשר. והחזון-אי"ש ביאר את סיפור המעשה, לא חלילה שהט"ז היה תאב למנת בשר. **אלא שהט"ז למד בהתמדה עצומה, עד טיפת דמו האחרונה עד אפיסת הכוחות, ובאותו יום שאכל ריאה ולא בשר למד הוא מספר דקות פחות. חשש הט"ז שדבר זה יהווה קטרוג על חותנו שגרם לחתנו ביטול תורה, ולכן קרא אותו לדין תורה מתוך ידיעה ברורה שבית דין יפסוק לטובת הב"ח, והלא כל מה שפוסקין למטה פוסקין אף למעלה.**

בשנת שע"ח התקבל רבי דוד כרב בפוטליטשה (גליציה), שהייתה עיירה קטנה, **והתקיים שם מתוך עוני**. הוא לא נוסה באלה, שכן היה מורגל לחיי רווחה גם אצל אביו וגם אצל חותנו, אך לא התרעם על-כך. ויהי בעבור הב"ח דרך ביתו לראות את שלום בתו, וראה לדאבון לבו, את גודל עניותו של חתנו. כשהגיע לקרקא, שם נתקבל כרב, כתב הוא לחתנו "עת הייתי אצלך ראיתי את העוני ומאד צר לי, כי לא תוכל לשבת על התורה במנוחה, אך אקווה ירחיב ה' את גבולי ואשלח לך מתנה". ולאחר זמן שלח להם סכום כסף כהבטחתו.

בספר **"אבני שוהם"** הובא, מה שנרשם בפנקס החבורה של לבוב לזיכרון עולם, כי בתו של גביר אחד נשתתית, שנכנסה בה רוח רעה. ביקש אביה מהט"ז שיעשה אות לטובה, ילך לבקרה ויתפלל בעדה וע"י זה יהיה לרפואה. אחר שהפצירו בו מאד נענה לבקשתם, וכשפתח הדלת פתחה פיה ואמרה: "ברוך הבא", וחזרה פניה לאחור. שאל אותה רבנו: "מדוע את חוזרת פניך?" והשיבה שהרשעים אינם יכולים להסתכל בפני הצדיקים. ואמרה עוד- להוי ידוע, כי בשמים ממעל קוראים אותך רבנו הגאון בעל "טורי זהב". והשיב לה: **"אם אמת כן, שאני חשוב בשמיים, אני גוזר שתתרפאי! כי אני תירצתי היום בהלכה דברי רבנו הטור המופלאים, ויישבתי לאמיתה של תורה, ובזכות זה תהיה לך רפואה"**. וכן היה שנתרפאה והייתה לה שמחת-עולם.

אותו גביר שנתרפאה בתו, ביקש להביא מתנה להט"ז, אך הט"ז סירב לקבל. הלך הגביר וקנה טלית נאה עבור הט"ז והביאו אל הט"ז. אך גם את הטלית לא קיבל ממנו, באמרו: "הלא תראה כי זקן אנכי וקרוב לילך בדרך כל הארץ והטלית הישנה שלי תוכל להעיד עלי כי אף פעם אחת לא חלפה במוחי מחשבה זרה בזמן שהתפללתי, איני חפץ להחליפה בחדשה".

בעת גזירות ת"ח ות"ט היה ראש ישיבה באוסטראה – עירו של המהרש"א, אך מחמת הפחד מהעריץ האכזר חמילנצקי וכנופית מרצחיו בחר הוא להסתתר בעיר אוליק, שהייתה מבוצרת בחומה גבוהה. ואכן באו החיילים עד פתח העיר ולפתע חזרו בהם. ומקובל מפי רבי אליעזר, חמיו של רבי רפאל מהמבורג, שבאו בחלום ואמרו: **"וגנתי על העיר הזאת, למען עבדי דוד"**.

בשנות הגזירות סבל רבות, שני בניו, ר' מרדכי ור' שלמה, נהרגו על קידוש השם בשנת ה'תכ"ד, בפרעות הכפריים המוסטים. עד ליום מותו לא נתן מרגוע לנפשו, אך הוא קיבל דין שמים באהבה. וכן הוא כותב: **"בילדותי הייתי גר בק"ק קראקא עם בתי, ובית מדרשי היה למעלה מן בית-הכנסת, ונענשתי הרבה במיתת הבנים ותליתי בזה"**.

הגאון הרב יעקב אדלשטיין זצ"ל- נולד בשנת ה'תפר"ד (1924) בשומיאץ (עיריה הסמוכה לסמולנסק בברית המועצות). מילדותו נודע בשקידתו העצומה. בעקבות מחלת אמו בטיפוס, נשלח עם אחיו ר' גרשון לדודתו, מרת רבקה צביה פז, בעיר קלימוביץ, שם למדו תורה בסתר אצל ר' מרדכי אליהו שניאור. בשנת ה'תרצ"ד (1934) השיג אביו רישיון יציאה לארץ, והם הפליגו מאודסה לארץ. לאחר כחצי שנה קבע אביהם את מושבם ברמת השרון, שכר דירה (ששימשה כלול תרנגולים) והם ישנו על הרצפה. בשנת ה'תש"ב (1942) נשלחו האחים לישיבת לומז'ה לחבורת ר' שמואל רוזובסקי. כאשר הוקמה ישיבת פוניבז', בחורף ה'תש"ד (1944), הצטרפו לקבוצת מייסדי הישיבה והיו בין ששת התלמידים הראשונים. בשנת ה'תשי"א (1950) נפטר אביו ורבינו התמנה לרבה של רמת השרון. הקים את ישיבת השרון (עם ר' בנימין מובשוביץ) ועמד בראשה. בשנות ה-80 מונה לראש ישיבת 'כתר ישראל-רוז'ין בבני ברק. בשנת ה'תשמ"ט (1989) מונה לראש ישיבת חוג חתם סופר-מחנה אברהם בבני ברק. בהמשך התמנה לרבה של שכונת נאות יוסף בצפון בני ברק, במקביל לכהונתו ברבנות ברמת השרון.

עמד בראש כולל להוראה ברמת השרון. שימש כנשיאן של הישיבות 'תפארת משה' בבני ברק ו'מאור יעקב' ברמת השרון. שימש כדיין וישב בהרכב הגבוה עם ר' קרליץ בבני-ברק. עמד בראש בית ספר הרמב"ם ברמת השרון שהחזיק ת"ת לבנים ובית יעקב לבנות. יזם את הקמת רשת הגנים והמעונות החרדית ברמת השרון. עמד בראש ארגון 'רשת שיעורי תורה' ברמת השרון. בשנת ה'תשנ"ו (1996) יזם את הקמת "מאורות השרון" (עמותה להשאלת ציוד רפואי ופעילות הצלה), ובשנת ה'תש"ע (2010) יזם את הקמת "אחים לצרה" (מרכז סיוע למשפחות האבלות במהלך ימי השבעה). **גאון בנגלה ובנסתר. רבים פנו אליו ונושעו. בעל רוח-הקודש.** נפטר ב-כ"ז בשבט ה'תשע"ז (2017). חי כ-93 שנים. ציונו בבית העלמין הישן ברמת השרון בחלקת משפחתו. ספדו לו הרבנים הראשיים, הרב יצחק יוסף והרב דוד לאו.

סבא (מצד האב): ר' ירחמיאל גרשון (מח"ס בן אריה על הש"ס). **סבא (מצד האם):** ר' מרדכי שלמה מובשוביץ (רבה של מלסטובקה). **אביו:** ר' צבי יהודה. **אמו:** מרת מרים. **נשותיו:** מרת חיה שולמית (זיווג ראשון- בת ר' מרדכי שמואל קרול, רבה של כפר חסידים), מרת מינה (זיווג שני- אחות אשתו בזיווג ראשון), מרת מאירה לואיס (זיווג שלישי). **מרבותיו:** ר' מרדכי אליהו שניאור, ר' שמואל רוזובסקי, חזון אי"ש, ר' אליהו אליעזר מישקובסקי (רבה של כפר חסידים), ר' משה יעקב רביקוב (הסנדלר הקדוש). **מתלמידיו:** ר' אפרים דב לנדו (ר"י סלבודקה בבני ברק), ר' שלום נגר (רבה של אריאל לשעבר), ר' חיים רבי (ר"י עטרת חכמים בחולון), ר' אליהו שלזינגר (רבה של שכונת גילה בירושלים). **ילדיו:** ר' מרדכי שמואל (ר"י חמד לצעירים בב"ב), ר' צבי יהודה (ר"מ בישיבת וילקומירר לצעירים), ר' אברהם שאול (ר"י בני ראם), ר' ברוך (ר"מ בישיבה לצעירים מודיעין עילית), ר' חיים (ר"י עטרת מאיר באשדוד), ר' יוסף שלמה (ר"י לצעירים באלעד), ר' יצחק (ר"מ בישיבה לצעירים באלעד), מרת מרים, מרת רבקה. **חתניו:** ר' זאב אריה ויסקי (ר"מ בישיבת קמניץ בירושלים), ר' דוד ברנד (רב קהילת ברסלב בחריש), ר' יקותיאל פישל (ר"מ בישיבת רינה של תורה בכרמיאל), ר' משה ראם (ראש מוסדות 'מרכז תורני רמת השרון').

מספריו: **ביעקבי מנחת חינוך-** על חמישה חומשי תורה • **בעקבי ההגדה-** על פסח • **שיחת בין השמשות גאון יעקב-** על פרשת השבוע • **ביעקבי יעקב-** מאמרים בהלכה • **חיי יעקב-** עובדות והנהגות • **שיעורי הגר"י אדלשטיין-** על מסכתות הש"ס • **ביעקבי המגילות-** על מגילות אסתר ורות • **ביעקבי הכתובים-** על ספר איוב.

○ יפר הרב יצחק זמל: לפני מספר שנים נולד לי ב"ה בן, והתלבטנו בבית, איזה שם לקרוא לו. התלבטנו בין מספר שמות, ואשתי הייתה חפצה בשם מסוים, וביקשנו לשאול את הרב. הצגתי לרב דף עם מספר שמות שיחליט, ומיד הצביע על שם מסוים ואומר – "הרי אשתך רוצה את השם הזה, אז תקראו לתינוק במה שאתך חפצה". אני כמעט התעלפתי לשמע הדברים, מניין לו לרב כל זאת?

אחד המפורסמים בין ראשי הישיבות שהגיע לנחם, סיפר, שמדי ערב יו"כ היה מתקשר אל רבינו ומבקש ממנו סליחה ומחילה. אוזניהם של המוני המנחמים, שהיו במקום באותה עת, ביקשו לשמוע, על מה ולמה היה צריך ראש הישיבה לבקש מחילה מרבינו. וראש הישיבה סיפר: "כל פעם כשאביכם חשב, שבחור מקהילתו ראוי ללמוד בישיבתנו, הוא היה מתקשר אליי, ומבקש, שאקבל אותו. אומנם התייחסנו לכל בקשה שכזו במלוא הכבוד וההערכה, בידענו את גדלותו של המבקש, אבל היו מקרים שלאחר בירורים נודע, שהבחור איננו מתאים כלל לישיבה. לא הייתה לנו ברירה אלא להגיב בשלילה. אבל אבא שלכם לא ויתר לי וניסה, ושוב ניסה, וגם לאחר שאמרנו את ה'לאו' בצורה נחרצת, אבא שלכם אמר נרגשות בטלפון: 'אבל זה הבן שלי, איך אני מסוגל לוותר לכם?!'. כך חזרו הדברים על עצמם מדי פעם בפעם, ואם התברר, שהבחור אינו מתאים, אני משיב בשלילה. זו הייתה הסיבה שהתקשרתי בערב יום-כיפור לבקש ממנו מחילה.

בשנה אחת, אביכם כל כך לא הרפה ממני, עד שאמרתי לו: "אתה יודע מה, אני אעביר לך את רשימת הבחורים שהתקבלו, ותראה שבתוך הרשימה יש גם את הנכד שלך, בחור מצטיין ממש; ואז תחליט את מי אתה רוצה שאקבל, את הנכד או את הבחור מרמת השרון". 'לא הייתי צריך להמתין שניה נוספת', סיפר ראש הישיבה; 'אבא שלכם הורה לי מיד להוציא את הנכד, ולקבל את הבחור השני'... הנכד שלי ימצא ללא ספק ישיבה אחרת, שתרצה לקבל אותו, אבל הבן שלי מרמת השרון, לא בטוח'.

הגאון הרב אלכסנדר סנדר שור זצ"ל: נולד בשנת תל"ב (1672) בלבוב. מגדולי חכמי פולין ומעמודי ההוראה שבדורו. קבלה ביד המשפחה שהם מיוחסים עד ליוסף הצדיק, ועל שמו נקראת המשפחה "שור", על שם הפסוק "בכור שורו הדר לו". בשנת ה'תל"ד, בהיותו תינוק, התייתם מאביו. ועוד בצעירותו התפרסם כעילוי ושקדן ומונה ע"י ר' יעקב יהושע פלק (בעל ה"פני יהושע", אב"ד לבוב) לרבה של היבנוב ואוהנוב, הסמוכות ללבוב, אך כעבור שנים בודדות החליט, שלא ליהנות מכתרה של תורה. הוא עזב את משרתו וחזר לז'ולקווא, שם שקד על תלמודו בהתמדה עצומה והתפרנס ממשרת י"ש.

עד מהרה נודע ברבים, ושמו יצא למרחקים כשר התורה, ענותן, פרוש וקדוש. כל גדולי ההוראה בדורו שיחרו לפתחו, הפנו אליו את ספיקותיהם, ולא זזו מהוראותיו ב"איסור והיתר". גדולי הדורות שיבחוהו, ומהם: ה'נודע ביהודה', בעל "פרי מגדים", ר' יוסף שאול נתנזון (מח"ס 'שואל ומשיב') וה'חתם סופר'. הוא השיב תשובות לשאלות רבות שהופנו אליו, שימש שם כ"מגיד מישרים" ועמד בראש ישיבה, בה העמיד תלמידים הרבה. קהילות חשובות ביקשו להושיבו בראשם, אך רבנו דחה את כל ההצעות ועד סוף ימיו לא כיהן ברבנות. בשנה האחרונה לחייו נאלץ לעקור דירתו לעיירת מרפא לרגל חולשת גופו. נפטר ב-כ"ז שבט תצ"ז (1737). חי כ-65 שנים, ציונו בז'אלקווא.

אביו: ר' אפרים זלמן ("מגיד מישרים" בלבוב ומלומד בנסים). **אשתו:** בתו של ר' מרדכי ליבוש'ס (פרנס של ועד ארבע הארצות, ומנהיג קהילת ז'ולקווא). **מרבותיו:** ר' הלל ב"ר נפתלי הירץ מווילנא (בעל "בית הלל" ורב ז'ולקווא), ר' שניאור. **מתלמידיו:** ר' אפרים זלמן לוקוואר (בן אחותו) ור' מרדכי בר"ז. **מספריו:** ישמלה חדשה- על שו"ע יתבואות שור- על שו"ע. ספריו התקבלו כספרי יסוד לכל שו"ב.

דיד ורע היה לו לרבינו, ורבי יצחק אייזיק מז'ולקווא שמו (הוא אביו של הג"ר יהודה אהרן קלוגר אב"ד קאמרוב אבי הג"ר שלמה קלוגר מברודי). נפשו הייתה קשורה בנפשו, ואף כי היה צעיר מרבינו לא זזה ידו מתחת ידו. בצוואת עסקו כל השנים בתורה ובעבודה, בשנתו האחרונה של רבינו הוכרח מחמת חולשתו לנסוע בעצת הרופאים לעיירת מרפא, באותו פרק חלה גם ר' יצחק אייזיק את חוליו האחרון, שממנו לא קם, וכשהוא עדיין בדמי ימיו נסתלק לשמי רום.

מספר חודשים טרם פטירתו של רבינו ה'תבואות שור', מקורביו של רבינו העלימו ממנו את דבר חוליו של רעו ואהובו, ובוודאי את דבר פטירתו, ועל אף שאלותיו התדירות לשלום רעהו, התחמקו אלו תמיד מלענותו על כך. מספר ימים לפני פטירתו נכנסו אליו ראשי העיר לבקרו. בבואם, שאל אותם פתאום: "האם ר' יצחק אייזיק חי?". השיבו לו: "כן". בשמעו את תשובתם אמר להם רבנו: "יודע אני, ששקר בפיכם, והלא הנה הוא עומד על ידי ומבקש ממני, שאקבר על ידו". תמהו והשתוממו איש אל רעהו, אך לא השיבו דבר.

אחר הסתלקותו, הלכו אנשי החברא-קדישא לחפור קבר לרבם הגדול ליד קברו של ר' יצחק אייזיק. אך עקב צפיפות המקום לא ידעו לשית עצות בנפשם איך לקיים צוואת רבם. בראות ראש החברה קדישא את המצב לא התיימש ולקח בידו את המעדר והחל לחפור סמוך לקברו של ר' יצחק אייזיק. אולי יקרה הנס. וראה זה פלא, ככל שהעמיק חפור הרגיש במו עיניו איך שהמקום הולך ומתרחב, עד שהושלמה חפירת הקבר. או אז ראו הכל ונוכחו, כי אותם קדושים, הנאהבים והנעימים בחייהם ובמותם לא נפרדו.

מעשה נורא הוד שסיפר הרה"ק ר' איציק'ל מפשעווארסק ששמע מפי הרה"ק ר' יחזקאל משינאווא זיע"א: מרן הבעש"ט זיע"א הגיע פעם בדרכו לעיר אחת וסר לבית אכסניה. בעל האכסניה, שהכיר בערכו הרם של אורחו הנשגב, ערך לכבודה של תורה סעודה גדולה בהשתתפות כל בני העיר, הרב דמתא, הדיינים, ראשי הקהל וכו'. באמצע הסעודה, נתעוררה איזה שאלה על עצם מהעוף, והחל שם משא ומתן בנידון, אך אף אחד מהרבנים לא רצה לפסוק הלכה למעשה בפני הבעש"ט הקדוש, וכולם חיכו למוצא פיו.

פתח הבעש"ט ושאל את בעל האכסניה: "האם כל יוצאי חלצין מסובים כאן עמנו?" כשנענה בהן, חזר ושאל: "האם אין חסר כאן אחד מהם?" בלית ברירה סיפר בעל הבית שחסר כאן בן אחד, שהיום נעשה "בר-מצווה", אולם הוא שוכב במיטתו כאבן דומם מאז לידתו לפני י"ג שנים. הושיט הבעש"ט את מקלו לאחד מן המסובים, וצוה לו: "לך אל הבחור ואמור לו שיקום ויבוא לכאן". ויהי כשמוע הבחור את הדברים האלה, נתיישב על מיטתו ואחר קם על רגליו, לבש בגד שבת, ונכנס אל החדר, שם הסב הבעש"ט הקדוש ושאר המסובים. כשנכנס, נעמד הבעש"ט על רגליו מלא קומתו, וקידם אותו ברוב דרך ארץ כמקבל פני רב, והושיבו אצלו בראש השולחן, ופתח ושטח לפניו את דבר השאלה בסיימו: "יפסוק נא הרבי", נתן ה"בר מצווה" את עיניו כמתבונן ושוקל בדבר, ופסק: "כשר!". מיד אח"כ ציווה הבעש"ט להחזירו למיטתו, וכשיצא מן החדר נעמד שוב וליווהו לחדרו ברוב הכנעה. הבחור נשכב על מיטתו ותיכף החזיר נשמתו ליוצרה.

אחר הדברים האלה סיפר הבעש"ט: "הגה"ק בעל ה'תבואות שור' מיהר פעם בערב שבת קודש בדרך אל המקווה, ובדרכו ניגשה אליו אישה אחת בשאלה על עוף. אך מכיוון שהזמן היה קצר, פסק לה אחר התבוננות קצרה – 'טריפה'. והנה, המשיך הבעש"ט, "בעוף זה הייתה מגולגלת נשמה אחת שאחר זה כמה גלגולים זכתה להיכנס בעוף כשר ולהגיע לידי ישראל, ובמה שהגאון הקדוש הטריפה, לא זכתה לבוא על תיקונה, ונדחתה שוב. אחר הסתלקותו של אותו גאון, באה אותה נשמה והזמינה אותו לדין לפני בית-דין של מעלה.

ואכן אחר דין ודברים יצא הפסק, שעל הגאון לירד שוב לעולם הזה, ושהנשמה הנ"ל תגולגל שוב פעם בעוף כשר, ושהוא יוציא לאור צדקה להכשירה, ובכך תבוא על תיקונה השלם, אולם, היות שהגאון בעל 'תבואות שור' החזיר את נשמתו הטהורה ליוצרו ממש, כפי שניתנה לו - זכה ונקייה מכל רבב של חטא - מלבד דבר זה, אי לכך, התנה אותו קדוש את הסכמתו לפסק זה, בתנאי שיהא שרוי בזה העולם כאבן דומם, כדי שלא יבא לידי ניסיון וקלקול חס ושלומו. והנה, לעת הזאת שבא לידינו עוף זה, אשר בו נתגלגלה הנשמה הנ"ל, הוצרך להכשירה, כדי שיתקנה הגאון הקדוש בעל ה'תבואות שור', שאכן פסק עליה: כשר".

המקובל הרב נסים פרץ זצ"ל - נולד ב-ו' בתשרי ה'תש"ז (1946) בעיר דאטץ במרוקו (ליד העיר מארקש). כשהיה בערך בן חמש קיבלו הוריו את האישור המיוחל לעלות לארץ. הם גרו במעברה בירוחם. יום אחד, נחטף רבינו עם עוד כמה מילדי המעברה על ידי הפדאיון הערבים ובחשדי שמים כוחות הביטחון הצליחו לשחררם. בעקבות זאת עברה המשפחה למעברה התימנית בגן יבנה. רבינו התחנך אצל ה'מורי' התימני עד שהגיעו משפחות נוספות מיוצאי מרוקו ונפתח ת"ת לעדת מרוקו. עד גיל 11 שנים למד בבית ספר אזורי, ואחר כך עבר לישיבה תורנית 'שערי שלום' במסמיה.

בהמשך עבר ללמוד בישיבת 'נחלת ראובן' בפתח תקווה (נספחת לישיבת 'לומז'ה'). בתחילה הצמידו לו אברך לעזור לו בלימוד. אולם תוך זמן קצר הפך לאחד מהעילויים בישיבה והפקידו בידיו קבוצת בחורים ע"מ שיקדם אותם בלימוד. בהמשך למד בישיבה גדולה 'אוצר התלמוד' ואף שימש כמגיד שיעור בישיבה.

באותם הזמנים, המגיד-שיעור ר' מיכאל ארליך (אביו של האדמו"ר מקוידנוב) הקים ישיבה לבחורים מכל רחבי הארץ כדי לחזקם בלימוד התורה. הוא ביקש מרבינו שיעזור למצוא בחורים לישיבה והרב בתקופת בין הזמנים היה מכתת רגליו מחיפה בצפון ועד באר-שבע בדרום. בהמשך התבקש לעזור לבחורים הללו ומדי יום ביומו בשעות הערב היה מגיע רבינו באוטובוסים ועוזר להם. בהמלצת הסטייפלר זצ"ל עבר לישיבת 'חברון' בירושלים.

לאחר חתונתו התחיל ללמוד קבלה אצל המקובל הגאון הרב מרדכי שרעבי זצ"ל והיה לתלמידו המובהק. בשנת ה'תשמ"מ (1980) התחיל לייסד את מוסדות 'בית אל' וישיבה קטנה 'מסילת ישרים רמ"ח לוצאטו', תלמוד תורה 'תורת ישעיהו', כולל אברכים ללימודים יום שלם בעיון, בהלכה, כולל ערב, כולל בעלי בתים, כולל גבוה להוראה וכולל חצות, בו שוקדים אברכים מובחרים תלמידי חכמים מובהקים על לימוד תורת הנסתר, מחצות הלילה עד הנץ החמה.

בנוסף הקים קרנות גמ"ח להלוות כספים לנזקקים, וארגון חסד המחלק מדי חודשיים מוצרי בשר לאברכים במחירים מסובסדים, עזרה במצרכים בתקופות החגים, חלוקת מכשירי כתיבה וילקוטים חינם, שיעורי תורה בכל רחבי הארץ, מפעל הנצחה קהילתי, שיעורי נשים, בית כנסת מפואר בבני ברק, ימי תפילה, נסיעות לקברי צדיקים, תיקוני שובבי"ם ועוד. בעל אהבת ישראל בלתי מצויה, אציל נפש ולבבי, איש חסד בעל מאור פנים וחיוך, ישר, ירא שמיים, צנוע ועניו שנהג בפרישות. שקדן עצום. בקיא בכל תחומי התורה ובפרט בדרך הסוד והקבלה. שימש כמוהל. קירב רבים לאביהם שבשמיים באהבה רבה. רבים פנו אליו ונושעו. בתקופה האחרונה לחייו סבל ייסורים מרים - אך קיבל הכל באהבה והצדיק עליו את הדין. נפטר ב-כ"ח שבט ה'תשע"ב (2012). חי כ-65 שנים. כ-20,000 איש ליוו אותו בדרכו האחרונה, והוא נטמן בבית העלמין בבני ברק.

אביו: ר' מימון (עסק בצורפות). **אמו:** מרת סוליקה. **אשתו:** מרת רחל (בת החזן ר' רפאל אבוהב). **ילדיו:** 13 ילדים. ביניהם: ר' שלום, ר' משה חיים ור' אברהם ישראל (המשמשים כרבנים במוסדות שהקים). **חתניו:** ר' שמואל אביטן (מח"ס 'תרומת הדשן'), ר' אלישיב קוביוף (הקים ישיבה בעיר אלעד, בה לומדים בכל מחזור מעל 120 בחורים). **מרבותיו:** ר' מרדכי שרעבי (בקבלה- רבינו היה תלמידו המובהק), ר' צבי הוסטר, ר' שלמה לוי, ר' ראובן כץ (הרב הראשי לפתח-תקווה), ר' יוסף ברוכמן, ר' מיכאל ארליך.

כאשר מינה הרב מיכאל ארליך (אביו של האדמו"ר מקוידנוב) את רבינו כמגיד שיעור בישיבה, הבטיח לו סכום מסוים עבור כך. רבינו הסכים ונתן שיעורים בישיבה במשך יותר משנה. כל פעם היה מקבל צ'ק כפי שהובטח לו, אך לישיבה לא היה אפשרות לפרוע את הצ'קים וכך הצטברו אצל הרב חבילת צ'קים. לאחר זמן הרב בגדלות נפשו לקח את כל חבילת הצ'קים ואמר לעצמו: "במי אני נושה?! במורי ורבי!". מיד לקח את כל הצ'קים וקרעם, והודיע לרב ארליך שהוא מוחל לו ואין צריך לשלם לו על כל אותה תקופה ארוכה בהם לימד.

"ום אחד אמא שלי חשה כאבים והרגישה גוש. היא עשתה צילום, ובצילום אמרו לה - זה לא נראה טוב, ושתלך לרופא עם הצילום. לקחתי ממנה פדיון לרב פרץ, ובאתי אליו, ואמרת לי מה שאמרו בצילום. הוא הרהר קצת, לקח את הפדיון ואמר: "לפעמים בצילום לא רואים טוב, אל תדאג, בעז"ה יהיה בסדר".

אחרי זה אמא שלי הלכה לרופא, ששלח אותה לצילום יותר מקיף ומקצועי, והתוצאות שם הראו: שהכל בסדר! וב"ה עברו כמה שנים והכל בסדר... אחרי שסיפרתי לבתו את הסיפור הזה, היא אמרה שזה פשוט לא ייאמן, כי היה עוד מקרה דומה של אדם עם גידול בראש, והרב בירך אותו שיבריא, והגידול נעלם אח"כ וכו' יש לציין שהרב בעצמו חלה במחלה הקשה הידועה". (כנראה הצדיק לקח על עצמו את חוליים של אחרים) - מפי ר' ר.ו.

האדמו"ר הרב מרדכי גולדמן מזוועהיל זצ"ל - נולד ב-י"א חשוון ה'תרס"ו (1905) בעיר זוועהיל שבאוקראינה. כבר מקטנותו ראו כי לגדולות נוצר והתמדתו הייתה מופלאה במשך כל חייו. עוד בצעירותו כבר הרביץ תורה בפני בחורים פליטי חרב משיבת נובהרדוק שגלו לזוועהיל ומצאו אכסניה בבית זקנו. עקב נגעי ההשכלה וההתקדמות שפשתה באוקראינה והפילה רבים, רבינו נשאר כמעט יחידי מול חבריו.

רבינו נשאר לבד בצל סבו הגדול כשאביו נלקח ע"י ה.נ.ק.ו.ד. הקומניסטית לערבות סיביר עקב 'עוון' הפצת היהדות. כאשר חש שבמצב הנורא שהשתרר ברוסיה אי אפשר להישאר במקום, הזמין שלושה סרטיפיקטים (אישורי עליה), בעבורו ובשביל סבו ובשביל הגבאי, לאחר תקופה מצא מעטפה שנשלחה מא"י ובה שני סרטיפיקטים וכך עלה לארץ. בצום גדליה בשנת ה'תרפ"ו עגנה ספינתם בנמל יפו. סבו פנה אליו ואמר: "אנו זורקים את איצטלת השררה לים" ... וגזר עליו שלא יגלה את זהותו בארץ הקודש.

רבינו נכנס ללמוד בישיבת 'שפת אמת' בירושלים כשהוא מוסיף קדושה על קדושתו, שם לילות כימים בעסק התורה הקדושה תוך התנזרות מוחלטת מענייני עולם הזה. חבריו ספרו, כי מעולם לא ראו אותו ישן על מיטתו שנת קבע, וכאשר היה מתעייף היה שוכב לשעה קצרה ומיד חוזר לתלמודו. ימים שלמים חי על מים בלבד, וכשפעם נדמנה לו חתיכת לחם יבשה הוליכו מיד למאכל אל סבו שאיש לא ידע את זהותו.

לאחר פטירת מרן אביו, ב-כ"ד חשוון ה'תש"י (1949), הוטל על רבינו עול ההנהגה של עדת החסידים. עם תחילת הנהגתו בנה בית-המדרש ולצורך זאת כיתת את רגליו בקצווי תבל במסירות נפש עילאית, במשך תקופות ארוכות, למען הצלחת וביסוס מוסדות הקודש. רבינו בעצמו כיהן כמגיד שיעור ומרביץ תורה, ודאג במסירות נפש לצורכי תלמידי הישיבה. ענוותן מופלאה. אהבת הבריות הייתה אצלו מדהימה. שימש כאוזן קשבת לרבים. גאון בנגלה ובנסתר. מידת האמת הייתה נר לרגליו. נפטר ב-כ"ח שבט ה'תשל"ט (1979). חי כ-74 שנים. ציונו בהר הזיתים בסמיכות לסבו, מרן האדמו"ר ר' שלמה.

אביו: האדמו"ר הרב גדליה משה מזוועהיל. **אימו:** הרבנית מרת פייגא דבורה (בת הרה"ק רבי דוד שלמה מקוברין, [גיסו של האדמו"ר הרב שלמה מזוועהיל] חתן האדמו"ר הרב מרדכי [הראשון] מזוועהיל [אביו של האדמו"ר הרב שלמה]). **סבא:** (מצד אביו) האדמו"ר הרב שלמה מזוועהיל. **אישתו:** הרבנית מרת אסתר שיינא רחל (בת הרה"ק רבי שמואל מרדכי מנשכיז). **מרבתינו:** סבו, האדמו"ר הרב שלמה מזוועהיל. **חברותא:** הרה"ק ר' יוחנן טברסקי (האדמו"ר מרחמסטריוקא). **בניו:** ר' אברהם זצ"ל, האדמו"ר מזוועהיל (מח"ס 'אור אברהם'), ר' יוסף זצ"ל (עמד לימין אביו בהקמת המוסדות הקדושים), ר' יעקב לייב זצ"ל (רב ביהמ"ד זוועהיל ב"ב), ר' שלמה זצ"ל (האדמו"ר מזוועהיל ארה"ב), יבדלחט"א ר' דוד שליט"א (רב ביהמ"ד זוועהיל ב"ב), ר' שמואל שליט"א (משיכון סקווירא ארה"ב), ר' ישראל שליט"א מירושלים. **חתניו:** האדמו"ר משומרי אמונים זצ"ל, האדמו"ר מזוטשקא שליט"א, האדמו"ר מקאמרנא גב"ש שליט"א, האדמו"ר מטמשוואר ארה"ב שליט"א. **מספריו:** ייקרא **דמלכא** - על חמישה חומשי תורה ומגילת אסתר.

רבינו בגיל צעיר הוסמך להוראה על ידי הגאון ר' חיים זוננפלד זצ"ל רבה של ירושלים ועוד רבנים. אולם רבינו אינו מראה זאת לאיש, כשנודע להנהלת הישיבה על היתרי הוראה שבידו, ביקשו ממנו שישאלם על מנת להראותם לידידים מתומכי הישיבה (אפשרות צילום לא היתה אז) ומאז לא נמצאו ברשות רבינו ואף לא דרש אותם.

אוהבן של ישראל היה רבינו וצרות נפשם נגעו לו עד למאוד, צם צומות רבים עבור צרות יהודים שלא הכירם אפילו, לפעמים מנדד שינה מעיניו לילות שלמים ומאריך בתפילה על צרתם, הרה"צ ר' אליהו ראטה זצ"ל סיפר כי פעמים רבות כשרבינו שכב על מיטתו ונדמה היה שהוא נם את שנתו, הבחין שהוא מתכסה תחת כסתו באין רואים ובוכה ללא הפוגות על צרות עם קודשו עד שהכרית הייתה רטובה מדמעות. הרה"ח ר' נחום רבינוביץ זצ"ל נקלע פעם לביתו בתחילת קבלתו עול המנהיגות, ומצאו כואב ומתאנח על מיטתו, בהתבטאו שלא ידע כי כה מרובים הם צרות ישראל.

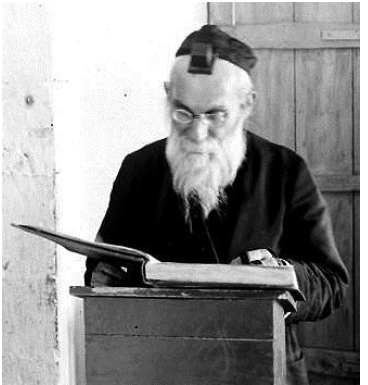
יפר הרה"צ רבי אליהו ראטה זצ"ל שהיה לו שיעור קבוע בתורת הח"ן עם רבינו יחד עם עוד זקנים מהחסידים היה רגיל לספר שפעם באמצע השיעור הבחין כי רבינו שבור לרסיסים וראשו ולבו בל עמו. ר' אליהו ביקש לדעת מדוע, והתברר כי לפני השיעור נכנס יהודי להתנות לפני רבינו את צרתו, דבר שנגע מאד לליבו הרחום.

אצל רבינו ראו הכל התגלמות פשוטה במידותיו ובהנהגותיו של רועה נאמן ומנהיג ישראל אמיתי כאשר אינו חס על בריאותו ועל כבודו מכתת רגליו להשכין שלום בין איש לאשתו ובין אדם לחבירו, מטגן בעצמו חביתה לאישה מסכנה שנקלעה לביתו.

עבודה מיוחדת במינה ראו אצל רבינו בעבודת התפילה בו היה עומד רבינו ומשתפך בשיחה לפני קונו ואינו מרגיש כלל בסובבים אותו. סיפר הרה"ח ר' יעקב אייזנבאך זצ"ל, כשפעם בסוד שיח נסובה השיחה על מחשבות זרות בתפילה, הפטיר רבינו, **שהוא אינו יודע מחשבות זרות בתפילה מה היא.**

תודתינו נתונה לרב יהודה רוט שליט"א - מכון אל ההרים זוועהיל בעזרת הכנת מאמר נפלא זה

הרב נתן נטע צבי פינקל המכונה ה'סבא מסלובודקה' זצ"ל- נולד בראסיין בליטא בשנת ה'תר"ט (1849). בגיל צעיר מאוד התייתם מהוריו וגדל בבית דודו בוויילנה. בגיל 15 נישא לנכדתו של ר' אליעזר גוטמן (רב העיר קלם). בשנים הראשונות לאחר נישואיו ישב על שולחן חותנו, והתפרסם כמופלג בתורה. מפעם לפעם היה יוצא לדרוש בעיירות הסביבה. בנדודיו הגיע לעיר ראסיין, ורב העיר, ר' אלכסנדר משה לפידות, שהיה מקורב לתנועת המוסר, התרשם ממנו. ר' אלכסנדר מסר לר' נתן מכתב אישי לר' שמחה זיסל זיו ('הסבא מקלם'), וביקש מה'סבא' לשים את עינו על רבינו. ר' נתן, שלא ידע מתוכן המכתב, מסרו לר' שמחה, שהחל בעקבותיו לקרבו ולהדריכו בדרכה של תנועת המוסר. בקלם התפרסם כושר ההשפעה שלו על הסובבים, ורבים הצטרפו עקב השפעתו לשורות תנועת המוסר.

עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה בשנת ה'תרע"ד (1914), פוזרה ישיבת סלובודקה. ר' נתן שהה באותה עת בגרמניה, ונעצר מיד כנתין רוסי. ישב במעצר כמחצית השנה עד ששוחרר. בשנת ה'תרפ"ד (1924) עמדה הישיבה בפני סכנת סגירה: החוק הליטאי קבע כי כל ישיבה שלא תלמד לימודי חול כלליים לא תוכר על ידי השלטונות, ותלמידיה יגויסו לצבא. בעוד ישיבות אחרות קיבלו את החוק החדש, סירב הרב בתוקף, ולאחר שחלק מתלמידי הישיבה קיבלו צווי גיוס גמלה בלבו ההחלטה להעביר את הישיבה לארץ. במהלך השנים ה'תרפ"ד-ה'תרפ"ה (1924-1925) עלו כל תלמידי ורבני הישיבה לארץ והישיבה השתקעה בחברון, בה שכנה עד לפרעות ה'תרפ"ט. למרות זקנותו וחולשתו, השקיע בישיבה בחברון את כל מרצו ודמו. זמן קצר לאחר העלייה נפטר בפתאומיות בנו ר' משה. בסוף שנת ה'תרפ"ו (1926) עבר להתגורר בתל אביב, בשל האקלים הקר בחברון שהזיק לבריאותו. בריאותו התדרדרה, ונפטר בכ"ט בשבט תרפ"ז (1927) בירושלים. חי כ-78 שנים. ציונו בהר הזיתים בירושלים.

אביו: ר' משה. **ילדיו:** ר' אליעזר יהודה (ר"י מיר), ר' משה (ר"י כנסת ישראל בחברון), ר' אברהם שמואל (משגיח בישיבת כנסת ישראל בחברון), ר' ראובן. **בנותיו:** מרת גוטל (נישאה לר' אייזיק שר, ר"י סלובודקה), מרת שרה ליבא (נישאה לר' שלמה יהודה לייב פלצניסקי), בת נוספת (נפטרה לפני החתונה- הייתה מאורסת לר' נפתלי טרופ). **מרבתי:** ר' שמחה זיסל זיו ('הסבא מקלם'). **מתלמידי:** הגאונים- חתנו ר' יצחק אייזיק שר (ר"י סלובודקה). בנו, ר' אליעזר יהודה (ראש ישיבת מיר). ר' משה מרדכי אפשטיין (ר"י חברון). ר' יחזקאל סרנא (ר"י חברון). ר' יחזקאל לוינשטיין, ר' יחיאל יעקב וינברג (מח"ס 'שרידי אש'). ר' אהרן קוטלר, ר' איסר זלמן מלצר, ר' יהודה לייב חסמן, ר' יצחק יעקב רודרמן, ר' יעקב קמינצקי, ר' נפתלי טרופ, ר' ירוחם ליבוויץ ועוד.

הרה"ג איסר זלמן מלצר היה רגיל לנסוע מידי פעם לעיר חברון כדי להשתטח על קברי האבות. למסעות אלו היו גלויים אליו מקצת טובי הלמדנים בישיבתו, ובאותן הזדמנויות היה נכנס עימם לבקר אצל הסבא מסלובודקה זצ"ל, אשר התגורר בעיר חברון. באחד מביקוריו אצל ה'סבא' הכריז הגאון ר' איסר זלמן מלצר עם בואו "**היום הבאתי עמי את הגדול שבכולם! זהו עילוי אשר כל העולם עוד ירעש ממנו!**".

ה'סבא' קיבלם בשמחה, הזמינם להסב על שולחנו וביקש מהרבני שתגיש לאורחים כוסות תה וסוכר. ישבו השלושה ושוחחו בדברי תורה. לפתע הבחין ה'סבא' שהעילוי הצעיר היושב עם שני ה'ארויות', **מלקט בראשי אצבעותיו גרגירי סוכר אשר נשפכו על השולחן ומלקקן.** הדבר לא מצא חן בעיניו, כי **ראה בזה פגם בדרך ארץ**, שכן אין זה מן הראוי לנהוג כך כאשר יושבים עם גדולי תורה, אולם כדי לא לפגוע בו, העדיף ה'סבא' לשתוק ולא להעיר לו על כך בגלוי.

לקראת סוף הביקור פנה ה'סבא' אל הבחור ואמר לו "**ברצוני לשאול אותך כמה שאלות, אמור לי, בבקשה, מי יותר חשוב? אדם חי או אדם מת?**". התפלל הבחור על השאלה והשיב בפשטות: "**אדם חי, כמובן.**" הוסיף ה'סבא' ושאל: "**אריה חי ואריה מת, מי מהם חשוב יותר?**". אף כאן נענה העילוי והשיב מיד: "**מובן מאליו שהאריה החי הוא חשוב יותר.**"

וה'סבא' אינו מרפה ושואל: "**כלב חי וכלב מת, מי יותר חשוב?**" והתשובה לא איחרה לבוא "**כלב חי.**" ושאלה נוספת שואל ה'סבא': "**כלב חי ואריה מת, מי מהשנים חשוב יותר?**". השיב הבחור "הרי זה פסוק מפורש 'כי כלב חי הוא טוב מן האריה המת' (קהלת ט)". "לסיום", אומר ה'סבא' "ברצוני לחוד חידה. האם תוכל להצביע על מקרה של אדם חי ונבלה מתה ובכל זאת הנבלה עדיפה על פני האדם החי?" - "**אין מציאות כזו!**" השיב הבחור בהחלטיות. אמר לו ה'סבא': "**אמנם זו רק חידה. אך כאן שגית! חז"ל אומרים 'כל תלמיד חכם שאין בו דעת, נבלה טובה הימנו'**" (ויקרא רבה א).

ר' איסר זלמן מלצר הבין מיד כלפי מה הדברים אמורים, כי "**דעת**" היינו דרך ארץ, וכוננת ה'סבא' הייתה לרמוז לבחור שהתנהג שלא בדרך ארץ. לאחר שיצא הבחור מהחדר אמר הגאון ר' איסר זלמן מלצר ל'סבא': "**יורשה לי להעיר שנדמה לי שה'סבא' הגזים. הרי כבר אמרתי שמדובר כאן בעילויי שבעילויים ושהעולם עוד ירעש ממנו!**".

ה'סבא' נשאר בשלו ואמר: "**די במעשה הקטן הזה של ליקוק הסוכר, כדי ללמד על כך שאם הבחור לא ישנה את הליכותיו, לא זו בלבד שהעולם לא ירעש ממנו, אלא הוא יהיה אפס אפסים!!! לא תהיה לו כל שייכות לעולם התורה!**" גם ר' איסר זלמן לא חזר בו מדעתו ואמר: "**מכל מקום נדמה לי שה'סבא' טועה.**"

סיפור זה רגיל היה הגאון הרב ר' מאיר חדש זצ"ל לספר לתלמידיו, והיה חותם את סיפור המעשה בדברים האלה: "**אני יודע במי המדובר, הכרתי את העילוי בצעירותו וגם לעת זקנתו, יכול אני להעיד שהוא גדל והזקין ולצערנו ה'סבא' צדק!**".

האדמו"ר הרב חנניה יום טוב ליפא טייטלבוים מסיגט זצ"ל - נולד בעיר סטראפקוב ביום א' דשבעות שנת ה'תקצ"ו (1836). בשנת ה'תרכ"ד (1863) כשהיה בן 27 שנים התקבל לאב"ד בעיר טעטש, ושימש שם ברבנות 19 שנים. בשנת ה'תרמ"ג (1882) אחר הסתלקותו של אביו שימש כאב"ד סיגט. העידו עליו תלמידיו שהיה מוכן למסור את נפשו ולפשוט את צווארו למען כבודו ייתברך בכל רגע. ואמרו שרק הסכין לשחיטה היה חסר לו. ואף הרב העיד על עצמו כי איוותה נפשו בציפיה שימות על קידוש ה'. בעל רוח-הקודש. מלומד בניסים. רבים נהרו אליו ונושעו.

קדושת השבת אצלו הייתה ניכרת להפליא. בעירו אף אחד לא העיז לעלות ולרדת ברכבת ביום השבת. וכאשר הרכבת הייתה מגיעה לסיגט, היה הנהג מכריז 'שבת' במקום אם שם העיר 'סיגט'. היה מאחר לצאת השבת והיה ניכר על פניו, שכואב לו הדבר עד דכדוכה של נפש. נפטר ב-כ"ט שבט ה'תרס"ד (1904). חי כ-67 שנים.

אביו: ר' יקותיאל יהודה טייטלבוים (בעל ייטב לב ואב"ד סיגט). **אמו:** מרת רחל (בת ר' משה דוד אשכנזי אב"ד טאלטשווא). **מרבתי:** ר' חיים הלברשטאם מצאנז. **נשותיו:** בת הגה"ק ר' מנשה מראפשיץ (זווג ראשון), מרת חנה (בת דודו הגה"ק ר' יואל אשכנזי אב"ד זלאטשוב-זווג שני). **ילדיו:** ר' חיים צבי (בעל 'עצי חיים' ממלא מקומו בסיגט), ר' יואל (בעל 'דברי יואל'- הרבי מסאטמר), מרת אסתר (נשאה לר' חנוך העניך דוב מסאטוב), מרת העסיא (נישאה לר' ניסן טייטלבוים בזיווג ראשון, נישאה לר' חיים מאיר יחיאל הורוויץ מריינזשיוו הי"ד בזיווג שני), מרת שרה (נישאה בזיווג ראשון לר' שלום הלברשטאם. בזיווג שני נישאה לר' דוד שפירא מביקאבסק). **מספריו:** יקדושת יום טוב.

אחד מתלמידיו היה נראה כגיבור חיל וגבה קומה, ולכן היה ירא לנפשו עד מאוד, שלא יתגייס לצבא. לפיכך נסע לסיגט וביקש את ברכתו של הקדושת יו"ט שיתפלל בעדו, ואמר לצדיק: "הן רבנו רואה שהנני בריא וחזק ומפחד אני, שלא אצא לחופשי", ונענה לו הרה"ק: "אחרי הטופס" ופטרו לשלום.

כשהגיע ללשכת הגיוס עלתה צרעת בראשו ודנו אותו כחולה מסוכן. הם אמרו לו ל"ע שעומד הוא להיפטר מן העולם. וילך וישב לביתו. כשחזר, פחד מאוד, שאולי צודקים דבריהם שהוא חולה, ורצה לנסוע לסיגט לבקש עזרה וישועה מהצדיק. וקודם שנסע, הלך לרחוץ את בשרו, ולפלא שירד מעל ראשו כל הצרעת והיה כבתחילה והבין, שברכת הרבי היא שהושיעה אותו.

פעם אחת שבת מרן הקדושת יו"ט בשב"ק בעיר קראסנא, ונקבצו ובאו הרבה חסידים מכל הסביבה להסתופף בצל קדשו, ומפני שתושבי העיר לא היה להם מקום די הצורך לכל החסידים, פשטו קש ותבן בחצרות הבתים, והכינו שם מקום ללון לכל האורחים, ויהי בליל שב"ק התקדרו השמים בעבים, וגשם עז ריחף באוויר, והאורחים אשר חשבו לישון בחצרות, לא ידעו מה לעשות, ויצו מרן הקדושת יו"ט שילכו כל החסידים לישון מבלי דאגה כלל, והוא העמיד את עצמו אצל החלון, ועיניו הטהורים הפנה אל עבר העננים, ככה עמד כל הלילה והשגיח מן החלונות, ולתמהון כולם לא ירד גשם כלל כל הלילה ההוא, והמוני החסידים מצאו מנוח לנפשם. (אלה מסעי)

הרב ניחן במידת הענווה, סיפר הגה"ק מסאטמאר משפלות רוחו של אביו הרה"ק, שפעם אחת בעת שהלך לתשל"ך ביום י"ג מדות שבין כסא לעשור, וכל הציבור הלכו ברגליהם והרבה מהם נסעו בעגלות קטנות, ורק ר' חנניה נסע בעגלת צב ומרכבה גדולה, ואמר אז הרה"ק בדרך צחות: "כל העם יש להם עוונות מועטין, על כן די להם לנסוע בעגלות קטנות, מה שאין כן אנכי בעיני יש לי חבילות גדולות של עוונות ופשעים, ועל כן הנני נצרך ליקח מרכבה גדולה להסיעם".

פעם אחת ביקר הגה"צ מוה"ר נפתלי טייטלבוים זצ"ל אבד"ק נירבאטור אצל הקדושת יו"ט, והיה בדעתו לשבות בשבת קודש בסיגט, ויהי בליל ששי אחרי חצות הלילה (שעה שתיים לערך) נכנס פתאום הקדושת יו"ט לחדר השינה שלהם, שם היה ישן גם הבחור המשב"ק, והעירו משנתו וציווהו שיביא לו מיני מזונות. וסיפר בנו, כי הדבר הזה לפלא בעיניו, בידעו שאביו מקפיד מאד שלא להעיר אף אחד מבני ביתו או משמשיו משנתם, ובכל פעם שנכנס לחדרם, היה רגיל לחלוץ מנעליו ויליך בפוזקמאות כדי שלא יקיצם משינתם, על כן הרהר בלבו, שאביו חלוש והוזקק לאכול משהו לחזק כוחו, אבל בהיות הדבר לפלא בעיניו, שוב לא היה בנו יכול לישן כל הלילה, כי רצה לראות מה יהיה בסופו של המעשה. וראה שהקדו"ט נטל את המזונות מיד המשב"ק אבל לא אכלו רק הצניעו סמוך להחלון, והיה דבר זה לפלא גדול, שלא הורגלו בכך לראות את הקדושת יו"ט מצניע מזונות.

בין כך ובין כך עברו מספר שעות ולפנות בוקר בא הרב מנירבאטור לחדר הקדושת יו"ט, ואמר לו, שבילילה קיבל טלגרם שהוא צריך לנסוע לביתו תיכף ומיד, ועל-כן בא כדי להתברך בברכת פרידה, כי בבוקר נוסע ברכבת מסיגט. הקדושת יו"ט נטל את המזונות מהחלון ואמר לו: "היות שכבודו נוסע דרך עיר נירדה, ביקשתי שיקח איתו את המזונות ויתנו לאיש פלוני, שהוא חולה מסוכן, כדי שיהיה השיריים לסגולה לרפואה". ובשעת מעשה הזכיר הצדיק את דברי האוהב ישראל מאפטא היינו שהש"ת יברך לחמו ומימו של הצדיק העובד את ה', וכל מי שיאכל ויטעום אצלו כלום, ישלח לו הש"ת מבוקשו הצריך לו, כגון רפואה למי שצריך רפואה וכדומה, שאר מבוקשים בגשמיים וברוחניים.

ואמר בנו שהיה זה לפלא גדול בעיניו, לא עצם המופת והרוח הקודש, שחזה הקדושת יו"ט ז"ל מראש שהרב מנירבאטור יבוא בבוקר ושהאיש ההוא צריך רפואה והכין מראש מזונות לשיריים לרפואה, זה לא היה כל כך פלא אצל רבנו, רק הפלא היה בעיניו, מה שאביו אמר על עצמו דברי האוהב ישראל הנ"ל, שהיה דרכו בקודש בהצנע לכת יתירה והסתיר מעשיו מאד, ואז עשה עסק משיריים שלו שמוסגל לרפואה, וזה היה חידוש גדול בעיניו.

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים וכן בחינוך הילדים